

Å l a n d s l a n d s k a p s n ä m n d s

framställning till Ålands landsting med förslag

N:o 9/1948.

till landskapslag angående åtgärder för turismens

främjande i landskapet Åland.

Den 26 januari 1948 ingavs till landskapsnämnden en sålydande skrivelse:

"Till Ålands landskapsnämnd.

Vid ett tidigare tillfälle i samband med Ålands Turistförenings anhållan om upptagande av ett anslag om 200.000 mark i landskapets budget för turismens befrämjande för detta år har föreningen för landskapsnämnden framfört sina synpunkter beträffande den trängande nödvändigheten av en radikal omläggning av den åländska turismens organisation. Vid Mariehamns handelskammarförenings höstmöte den 22 november senaste år utvecklade sedermera föreningens sekreterare närmare dessa planer och de åtgärder, som borde vidtagas för att definitivt bringa den åländska turismen ur det ohållbara provisorium, under vilket den hittills tvungits utöva sin verksamhet på grund av otillräckligt ekonomiskt underlag. Härvid fastslogs som slutmål att en fast, välavlönad person ovillkorligen måtte anställas i den åländska turismens tjänst för att handha och driva dess mångsidiga och

krävande arbetsuppgifter, så framt Åland ej ohjälpligt skall distanseras av andra orter i den konkurrens om semesterpubliken, som efter kriget med all sannolikhet kommer att uppdrivas till sin höjdpunkt. Denna persons arbetsuppgifter och verksamhet ha vi tänkt oss utvidgade så, att han jämsides med sin tidigare funktion som sekreterare i Turistföreningen eventuellt skulle anställas som en landskapets särskilda tjänsteman i turistärenden. Denna tjänsteman, som kunde benämnas turistintendent, skulle föredraga till sitt område hörande ärenden i landskapsnämnden. Härigenom skulle turismen få en fast övervakning av landskapsmyndigheterna och dess skiftande behov och utvecklingstendenser erhålla möjlighet att oavbrutet uppmärksammas och beaktas. Tjänstemannen i fråga, som bör fylla stora fordringar beträffande initiativkraft, språkkunskaper, reklamteknik, organisationsförmåga och framför allt stilistisk färdighet, skulle så att säga hålla alla turismens trådar i sin hand. På honom skulle ankomma att driva eller taga initiativ till all den skiftande verksamhet, som kan tänkas vara förenad med den åländska turismen, såsom reklam, och propagandaverksamhet i olika former, byråverksamhet, inspektionsuppgifter, grundande av affärsföretag i turismens tjänst med mera dylikt. Att på olika sätt sprida upplysningar och lämna informa-

tioner om Åland och åländska förhållanden bör höra till denna tjänstemans självklaraste och allra viktigaste uppgifter. Hans avlönning bör vara så rundligt tillmätt, att den garanterar en god utkomst åt sin innehavare och skänker arbetsro och intresse i en för vår bygd såväl materiellt som kulturellt så betydelsefull näringsgren. En särskilt vägande insats kan denna tjänsteman göra, då det gäller att hävda den åländska turismens positioner gentemot inflytanden och intrång från utomåländskt turisthåll. Under Ålands Turistförenings tillvaro har föreningen åtskilliga gånger fått avvärja allvarliga försök från dylika kretsars sida att tilltvinga sig hegemoni över vår lokala turism.

Emellertid inse vi, att de anslagsmedel, som äro att påräkna i landskapets ordinarie budget, ej äro tillfyllest att förverkliga ovan framförda planer. Då en motsvarande befattning inom riket ej heller förekommer, torde en komensation för bestridande av kostnaderna för en dylik tjänst ej vara att påräkna. Inom undertecknade organisationer har frågan ingående diskuterats, varvid man kommit till den slutsatsen, att endast en lagstiftning på området kan frambringa de medel, som äro erforderliga för en fullt tryggad framtida verksamhet för den åländska turismen. Det kan under inga omständig-

heter anses vara oskäligt, att en ringa procent av de miljonin-
komster turismen direkt tillför landskapet anslås till turismens
organisation. Då vi genom vår självstyrelse ha möjlighet till
särslagstiftning i detta fall, anse vi detta medel nu böra tillgri-
pas, då ingen annan metod torde kunna avskilja de driftmedel från
turistintäkterna, som oundgängligen äro nödiga. Vi kunna nämna att
ett likartat förfarande tillämpas t. ex. i Frankrike, där 5 % på ho-
tell- och andra likartade notor i så kallad främlingsskatt anslås
för turismens främjande.

Ehuru stora lager av den åländska befolkningen direkt eller in-
direkt profiterar av turismen, kan man likväl ej tillämpa denna nä-
ringsskatt för hela landskapet utan undantag, men vissa affärs- och
yrkesgrupper synas framom andra ha en så pass direkt inkomst av tu-
ristströmmen, att de främst borde komma i fråga, om att ett lagför-
slag skall utarbetas på detta område. Hit hör då hotell, restaurang-
matserveringar, pensionat, kaféer, bil- och bussägare och andra före-
tag, som bevisligen ha sin direkta inkomst av turismen. Beträffande
hotell, restauranger, matserveringar, kaféer och pensionat anse vi
att denna näringsskatt lämpligen kunde antecknas på betalningsnotan
i likhet med t. ex. serveringsavgiften och komme således att erläggas

av allmänheten. Självfallet måste nämnda företag åläggas kontroll
och härför lagstadgad bokföringsskyldighet i och för skattens inle-
verande till landskapsmyndigheterna. Beträffande chaufförer och
bussägare måste skatten erläggas direkt av företagaren, då det stö-
ter på praktiska svårigheter och dessutom ej är föranligt med hävd
att uttaga skatten av trafikanten. Landskapsmyndigheterna skulle
från år till år fastställa den skatt, som i detta fall bör upptagas.
Vad beträffar handelsföretagen ha dessa själfallet en avsevärd di-
rekt inkomst av turismen. I detta fall torde det dock vara svårt
att finna en praktisk formel för skattens uttagande.

Om man räknar med en näringsskatt av 1 % skulle enligt de approxi-
mativa beräkningar, som gjorts de skatteintäkter, som härigenom vore
att påräkna, belopa sig till minst 500.000 mark.

Vi önska slutligen framhålla det ohållbara i att i längden å-
välva ansvaret för en så viktig framtida näringsgren som turismen
enbart på en enskild förening, vars styrelse ej kan ha tid och kraf-
ter att allt framgent söka skapa förutsättningar för miljoninkomster
till landskapet. En vidare fördelning av skyldigheter och rättighe-
ter måste åstadkommas, och det är just detta förslaget till lagstift-
ning på det turistiska området syftar till att genomföra. För land-

skapet måste det framstå som ett synnerligen vitalt intresse att det självt verksamt kan omhänderha och utforma denna näringsgren efter vårt eget kynne och efter våra säregna lokala förhållanden. Vår övärld äger större naturliga förutsättningar än något annat nordiskt landskap att hävda sig i turistiskt hänseende. Lyckas vi emellertid ej häri, ligger felet otvivelaktigt i vår egen oförmåga att omhänderha och utnyttja en slösande naturs ojämförbara tillgångar. Men då ligger det nära till hands att främmande krafter vinna inträde på ett område, där vi själva helt naturligt äga ensambestämmanderätt.

Hänvisande till ovanstående anhålla vi vördsamt att landskapsnämnden måtte undersöka möjligheterna för upptagande av en dylik närings-skatt och ifall detta visar sig vara möjligt med ledning av det utkast vi samtidigt härmed bifoga utarbeta ett lagförslag att föreläggas landstinget till behandling vid dess instundande vintersession.

Mariehamn den 26 januari 1948.

På Ålands Turistförenings vägnar: På Mariehamns handelskammars vägnar:

Ordförande Bruno Forss.

nar:

Sekreterare Jonny Holmberg.

Ordförande Tor Brenning.

Ombudsman M. Dreijer."

Landskapsnämnden upptog vid föredragning den 28.1.1948 förenämnda

framställning till saklig prövning och beslöt med full förståelse för syftemålet med de föreslagna åtgärderna att utarbeta ett förslag till landskapslag om uttagande av ifrågakomna närings-skatt av sådana rörelser innehavare, vilka främst profitera av turismen, närmast då hotell, resandehem, pensionat, restauranter, kaféer och matserveringar. Landskapsnämnden ansåg sig likväl icke kunna gå med på förslaget i förenämnda framställning därom, att närings-skatten lämpligen kunde antecknas på betalningsnotan i likhet med t.ex. serveringsavgiften, ty då komme skatten att uttagas, förutom av turister-na, även av allmänheten, vilket ingalunda vore förenat med rättvisa och billighet. En sålunda uttagen skatt skulle även förhöja priset på förtäringen, vilket statsmakten knappast komme att gå med på. Ej heller kunde landskapsnämnden vara med om att påföra skatten bil- och bussägare. Ett stadgande därom skulle nämligen enligt landskapsnämndens mening bliva en död bokstav, ty kontrollen av bil- och bussägarnas inkomster bleve omöjlig, då det ingenstädes föreskrives, att de skulle vara skyldiga att utskrifta biljetter, eller utfärda kvitto för erlagda avgifter. Landskapsnämnden beslöt därför ej medtaga bil- och bussrörelsen bland de skattskyldiga företagen.

I Ålands Turistförenings och Mariehamns handelskammars framställning föreslås anställandet av en landskapet särskilda tjänsteman i turistärenden. Denna tjänsteman, benämnd turistintendent, skulle föredraga alla ärenden rörande turismen i landskapsnämnden, och, tillägges det i framställningen, han borde vara värlavlönad. Landskapsnämnden har efter moget övertägande icke ansett sig kunna tillmötesgå förslagsställarna på denna punkt. Inrättandet av en sådan tjänst skulle direkt engagera landskapet i verksamheten för turismen med därmed följande ev. förpliktelser och förbindelser i ekonomiska och även andra hänseenden, vilket alls icke kan anses lämpligt.

Landskapsnämndens förslag till landskapslag i ämnet innehåller 14 §§. Skatten skulle uppbäras av innehavarna av hotell, resandehem och restauranter med alkoholservering med två procent samt restauranter utan alkoholservering, kaféer och matserveringar med en procent på omsättningen under maj - september månaderna. Person, som utan att hava anmält näring, håller minst sex personer i helinackordering eller hyr ut bäddar åt minst sex personer, vore skattskyldig på samma sätt som pensionatsinnehavare. De influtna skattemedlen skulle landskapsnämnden disponera för turismens främjande. Skattskyldig skulle senast innan utgången av december månad inlämna på fastställd blankett

anmälan om rörelsens inkomster och utgifter under månaderna maj - september samma år till en av landskapsnämnden utsedd skattenämnd, som på grundvalen av omsättnings storlek skulle fastställa skatten. Om anmälan icke inlämnades inom föreskriven tid och, trots påminnelser, icke tillställdes skattenämnden, kunde skatten fastställas på grund av uppskattning av omsättningen. Påförd skatt skulle till landskapsnämndens kamreraravdelning erläggas inom påföljande april månad, och skall, om den icke betalas inom föreskriven tid, kunna utmätas utan dom eller utslag. Påförd skatt kunde av landskapsnämnden på ansökan hedsättas, och landskapsnämnden vore även berättigad att, då särskilda skäl föreligga, helt eller delvis befria skattskyldig från erläggande av skatt. Över landskapsnämndens beslut, som genom protokollsutdrag i tjänsteväg skall vederbörande delgivas, skulle besvär kunna anföras hos högsta förvaltningsdomstolen, men skulle beslutet dock gå i verkställighet.

I förslaget har intagits bestämmelser om skyldighet för vederbörande att lämna person, som därtill av landskapsnämnden förordnats, kompletterande uppgifter och utredningar, vilka för skattens fastställande äro av nöden samt förete affärsböcker m.m. Straffpåföljd för brott mot landskapslagen eller med stöd därav givna

föreskrifter hava även intagits.

Med hänvisning till förestående får landskapsnämnden vördsammet förelägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g

angående åtgärder för turismens främjande i landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas.

1 §.

För turismens främjande skall innehavare av i denna landskapslag nämnda rörelser i landskapet Åland erlägga en årlig näringsskatt i enlighet med rörelsernas omsättning på sätt här nedan stadgas. De genom en sålunda verkställd beskattning influtna medlen skola disponeras av landskapsnämnden för förenämnt ändamål.

Kostnaderna för skattens uppdebitering och indrivning bekostas med skattemedlen.

2 §.

För omsättningen under tiden 1 maj - 30 september erlägges i 1 § nämnd skatt å bruttoomsättningen sålunda:

1) innehavare av hotell, resandehem, pensionat och restaurant med rätt till alkoholservering två (2) procent, samt

2) innehavare av restaurant utan rätt till alkoholservering, kafé och

matservering en (1) procent.

Person, som utan att hava anmält näring, håller minst sex personer i helinackordering eller hyr ut bäddar för minst sex personer, är skattskyldig, såsom om pensionatsinnehavare säges.

Skatten fastställles i fulla tiotal mark.

3 §.

För fastställande av skattskyldigs omsättning under i 2 § nämnd tid skall anmälan om vederbörande rörelses inkomster och utgifter senast innan utgången av december månad samma år ingivas till en för ändamålet tillsatt skattenämnd. Anmälan skall uppgöras enligt utfärdade anvisningar och på blankett, som fastställts av landskapsnämnden.

Till i 1 mom. omförmälda skattenämnd utser landskapsnämnden årligen för tiden december - utgången av påföljande september ordförande och två medlemmar samt tre ersättare, av vilka en medlem och en ersättare så vitt möjligt skola tillhöra de enligt denna landskapslag skattskyldiga näringsidkarna. Arvode för skattenämndens ordförande och medlemmar fastställles av landskapsnämnden.

4 §.

På grundvalen av den anmälan skattskyldig inlämnat fastställer skattenämnden den skatt, som skall för rörelsen erläggas.

Försummar skattskyldig att inom stadgad tid tillställa skattemyndigheten i 3 § nämnd anmälan och underlåter att göra detta trots erhållen uppmaning eller är det uppenbart, att mindre omsättning än den verkliga uppgivits, äger skattemyndigheten befogenhet att fastställa skatten enligt en av densamma uppskattningsvis bestämd omsättning.

Skattemyndighetens beslut angående påförd skatt skall delgivas vederbörande sålunda, att honom i tjänsteväg tillställas utdrag därur.

5 §.

Har skattskyldig rörelse under skatteåret övergått till annan innehavare, skall den påförda skatten fördelas mellan innehavarna i förhållande till storleken av en vars omsättning.

6 §.

Påförd skatt skall till landskapsnämndens kamreraravdelning inbetalas senast inom april månad året efter i 3 § nämnd anmälan ingivits, såvida ej ansökan om nedsättning eller befrielse till landskapsnämnden ingivits, såsom i 8 § säges.

7 §.

För ogulden skatt kan utmätning äga rum utan dom eller utslag i den ordning, som stadgas för utmätning av skatter.

8 §.

Landskapsnämnden kan på ansökan besluta om nedsättning av eller befrielse från den fastställda skatten. Ansökan därom skall till landskapsnämnden ingivas före den i 6 § nämnda inbetalningstidens utgång och åtföljas av utredning över de omständigheter, vilka ligga till grund för ansökan.

Där särskilda skäl föreligga, kan landskapsnämnden befria skattskyldig från erläggandet av skatt i dess helhet eller till en del.

Landskapsnämndens beslut angående nedsättning av eller befrielse från påförd skatt skall delgivas vederbörande sålunda, att honom i tjänsteväg tillställas utdrag därur, försett med besvärshandling och anteckning om delgivning. I beslutet skall även ingå bestämmelse om tiden för skattens inbetalning.

9 §.

Innehavare av skattskyldig rörelse åligger att åt person, som därtill av landskapsnämnden förordnats, muntligen eller skriftligen giva de kompletterande uppgifter och utredningar, vilka för skattens fastställande äro av nöden samt förete sina affärsböcker och därtill hörande inventarie- och andra förteckningar, kontrakt, räkningar, kvittenser samt övriga nödiga handlingar.

10 §.

Envar är skyldig att hemlighålla vad han i tjänsten eller i offentligt befattning erfarit angående skattskyldig rörelses ekonomiska ställning eller affärsförhållanden.

11 §.

I beslut, som i stöd av denna landskapslag fattats av landskapsnämnden, kan ändring sökas hos högsta förvaltningsdomstolen medelst skriftliga besvär, som med vidfogande av det överklagade beslutet senast klockan 12 på den trettionde dagen, räknat från beslutets delgående, skall inlämnas till högsta förvaltningsdomstolens registratörskontor, men går beslutet dock oberoende av besvären omedelbart i verkställighet.

12 §.

Har högsta förvaltningsdomstolen med avvikelse från landskapsnämndens beslut avlyftat påförd skatt eller nedsatt densamma, skall landskapsnämndens kassöreraravdelning på anhållan återbära det överdebiterade beloppet jämte fem procents årlig ränta därpå från skattens uppbördsdag till återbetalningsdagen.

Har skatt till följd av att omsättningen uppgivits oriktigt fastställts för låg, bör skattens belopp rättas och den skattskyldige åläggas inbetala tillägget, dock senast under det tredje kalenderåret

efter utgången av det år, då skatten, som skall rättas, debiterats eller bort debiteras.

13 §.

Skattskyldig, som försummar att inom utsatt tid erlægga påförd skatt, vare skyldig att i tilläggsskatt betala för varje fulla hundra mark åtta procents årlig ränta från den dag, då avgiften senast hade bort erläggas.

14 §.

Var, som bryter emot stadgandena i denna landskapslag eller med stöd av densamma utfärdade bestämmelser, straffes, där ej för gärningen eller försummelsen annorstädes i lag strängare straff är stadgat, med böter.

Mariehamn den 31 januari 1948.

På landskapsnämndens vägnar:

Lantråd

Viktor Strandfält

Viktor Strandfält.

Landskapssekreterare

Ch. Stormbom

Ch. Stormbom.